

Бищенко Г.М.,
аспірантка кафедри публічного управління та адміністрування,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВІЙНИ

Складовою Національного плану дій з реформування системи охорони здоров'я в Україні стала Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 роки (Стратегія), затверджена програмою діяльності КМУ (постанова Верховної Ради України від 11 грудня 2014 р. №26-VIII) та Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. 722/2019 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2030». Стратегія являє собою рамковий документ, який формує бачення, контекст, пріоритети, завдання, принципи, подальші кроки реформування вітчизняної системи охорони здоров'я. Стратегія є основою для прийняття рішень та розробки політики щодо бюджетних ресурсів та фінансування у сфері охорони здоров'я. Наразі триває розробка Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 р. (проект).

На думку Т. О. Бойко, заступника голови Національна служба здоров'я України (НСЗУ), яка займала посаду до вересня 2023 року, у реформуванні медичної реформи за 5 років Україна зробила потужні кроки. З'явилась "Програма медичних гарантій", яка визначає перелік та обсяг медичних послуг та лікарських засобів, що надаються на безоплатній основі населенню, за рахунок бюджетних коштів. Така програма дає і пацієнтам і закладам охорони здоров'я єдині прозорі правила функціонування в системі. Забезпечує єдиний підхід до контрастування закладів різних форм власності (і комунальних, і приватних), екстериторіальність надання послуг для пацієнтів, а для закладів - управлінську та фінансову незалежність. Заклади тепер працюють за контрактами, в яких чітко описані перелік та обсяг медичних послуг, які вони мають надати пацієнту в рамках державного фінансування.

Програма доступні ліки була оновлена. Щороку програма розширюється новими напрямками і у роки війни продовжила працювати. 2019 рік – 258 препаратів: серцево-судинні захворювання, бронхіальна астма, діабет II типу. 2020 рік – 264 препарати: профілактика інсультів та інфарктів. 2021 рік – 354 препарати: інсуліни,

розлади психіки та поведінки, епілепсія. 2022 рік – 401 препарат: хвороба Паркінсона, хронічне обструктивне захворювання легень. 2023 рік – 435 препаратів: імуносупресивні препарати, тест-смужки для людей з інсулінозалежним діабетом, знеболювальні для паліативних пацієнтів.

Впродовж останніх трьох років з'явилась система моніторингу виконання умов договору НСЗУ із медзакладами. Моніторинг проводиться у закладах, які за результатами розрахунку систем показників мають ознаки наявності ризиків у роботі медичних закладів [1].

В галузі охорони здоров'я головними нормативно-правовими змінами під час війни стали прийняття законів України «Про систему громадського здоров'я», норми якого спрямовані на підвищення ефективності профілактики хвороб серед населення, та закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення надання медичної допомоги», який скасовує застарілий поділ медичної допомоги на первинну, вторинну і третинну й натомість запроваджує первинну, спеціалізовану, екстрену, реабілітаційну та паліативну допомогу, що відповідає вимогам європейського законодавства.

28 лютого 2023 року постановою Кабінету Міністрів України № 174 «Деякі питання організації спроможної мережі закладів охорони здоров'я» вступив в дію третій етап медичної реформи – інфраструктурний, метою якого є укомплектування медичних закладів. Інфраструктурний етап медреформи передбачає поділ медзакладів на три типи: загальні, кластерні, надкластерні. В кожній області планується створити госпітальний округ, в його межах – госпітальні кластери. 26 травня Кабінет Міністрів України затвердив план заходів щодо реформування медико-соціальної експертизи в Україні. Ціллю реформи є зміна підходу до оцінки та забезпечення потреб людей з обмеженням повсякденного функціонування [2].

Згідно постанови Кабінет Міністрів України від 09.06.2023 № 583 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 р. №136 і від 28 липня 2021 р. № 854» Національна служба здоров'я України відшкодуватиме лікарські засоби за програмою реімбурсації «Доступні ліки» лише за електронним рецептом. Винятком на весь період воєнного стану лишаються прифронтові і тимчасово окуповані території [3].

Для ефективнішого використання існуючого потенціалу й забезпечення

ефективної системи охорони здоров'я України необхідні стратегічні комплексні дії на національному рівні. Розвиток електронних послуг у медичній галузі є вирішальним для досягнення таких довгострокових цілей, як доступність медичних послуг, управління якістю та ефективністю системи охорони здоров'я.

Для напрямів реалізації фінансового механізму забезпечення охорони здоров'я ключовими можна виділити наступні шляхи розвитку: формування чіткого та прозорого механізму надання та фінансування гарантованих медичних послуг, залучення міжнародної фінансової допомоги; розвиток інвестицій в інфраструктуру та використання механізму державно-приватного партнерства; врегулювання на державному рівні порядку використання місцевих бюджетних ресурсів для фінансування закладів охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Національна служба здоров'я України. URL: <https://www.nszu.gov.ua> (дата звернення: 03.12.2023)

2. Доронцева Є. Реформи у рік війни: дев'ять сфер, які зазнали найбільших змін у 2022 році. URL: <https://voxukraine.org/reformy-u-rik-vijny-dev-yat-sfer-yaki-zaznaly-najbilshyh-zmin-u-2022-rotsi> (дата звернення: 03.12.2023)

3. Огляд законодавчих змін. UNHCR Ukraine. URL: https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2023/09/MLU_Jul_2023_UKR.pdf (дата звернення: 03.12.2023)